

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske pete vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 20 jan. [Izv. dop.]

Dr. Meznik je zagovarjal slovansko stališče v debati o berlinske nagodbi, ter svaril vlado, naj v Bosni in Hercegovini, kjer bivajo samo Slovanci, ne skuša vrvati nemščino in magjarsčino, ako neče, da nastanejo še hujše homatije od prejšnjih. Branil je tudi Rusijo proti vedno ponavljajočim se zabavljanjem ustavovernih in poljskih poslancev, in dobro smešil popolnjenega Nemca Hausnerja, kateri je kot moderni Sobieski pritekel ustavovercem na pomoč. Minister Unger je potem v imenu vlade razložil stališče, na katerem ministerstvo v tem vprašanju stoji, da namreč državni zbor nij kompetenten, sklepati o sprejetju berlinske nagodbe. Mož je duhovito govoril, pa malo hvale žel od svojih dozdanjih pristašev. Herbst mu bode gotovo prav pikro in sarkastično odgovoril. Pred koncem tedna meada ne pride do glasovanja.

O novem ministerstvu se nič gotovega ne ve. Oficijozna „Mont. Revue“ pritrjuje temu, kar sem vam bil pisal, da nastopi zdaj začasno ministerstvo, kateremu se budget za 1879. leto privoli, potem še le pride na krmilo prava vlada, pod katero se bodo vršile volitve za državni zbor. Poslednji čas se knez Auersperg nenavadno prijateljsko vede z grofom Hohenwartom, katerega je baje te dni celo v njegovem stanovanju bil obiskal. Nekateri uže kombinirajo, da Auersperg ostane predsednik, grof Hohenwart pa minister notranjih zadev, in seveda duša novega kabineta.

Grof Potocki se je sam, ko je nedavno tukaj bil, v tem smislu izrazil, da bi se njemu najbolj zdelo, ko bi se mogel tak kabinet sestaviti, da bi Auersperg in Hohenwart skupaj v njem sedela. Ostali možje sedanje vlade bi morali pa vsi odpasti.

Za učnega ministra se sliši mej družimi tudi naš rojak Miklošič imenovati. Kombinacija Auersperg-Hohenwart ima veliko za sebe, ker knez Auersperg nikakor ne spada k tistej prenapetosti ustavoverne stranke, ki svojo glavno nalogo vidi v zatiranju Slovanstva, h kateri spadajo vaši ljubljanski nemškutarji Schreyi in Kalteneckerji. Tacim zagrizenim sovražnikom vsega slovanskega bode, tako gotovo upamo, kmalu za vselej odklenkalo.

Slovanske Avstrije bodoče delo.

Iz Dunaja in iz Berlina se piše ruskim novinarjem, da avstrijska vojaška stranka, katera je Slovanom prijazna, na dunajskem dvoru čedalje bolj zmaga, in sili stopiti v zvezo z Rusijo, ter v tej zvezi z Rusijo iz Bosne še dalje čez Novi Pazar proti jugu do Soluna, t. j. na deljenje Turčije.

Praskemu listu pak se piše iz Dunaja: „Brez dvombe je skoro, da bode leta 1879 orientalsko vprašanje dalje razvijalo se. Avstrija more zraven vredno rolo igrati, ali le pod dvojnimi uveti. Prvič, če v notranjem svojim Slovanom pravična in prijazna postane, drugič pa, če stopi v iskreno zvezo z Rusijo in v sedelavstvo z njo. Avstrija ne

more v Sarajevu ostati, ona mora iti naprej do Novega Pazara in Mitrovice, potem pa še dalje do Kačanine. S Kosovega polja mora potem gospodstvovati nad Albanijo, za katero mora skrbeti, da ne pade Italiji v roko, katera bi potlej mogla na jugu adrijsko morje zapreti. Do Soluna iti še dozdej nij treba, predaleč je še.“

Tudi berlinski dopisnik v „Times“ poroča, da je Avstrija privolila uže v to, da se mandat vzhodnje-rumelijske komisije podaljša, in da zaradi tega Rusi dalje časa ostanejo v Bolgariji, nego je pogojeno v berlinskem dogovoru. Tu se torej ravna uže o tem, da se prebije berlinski dogovor še predno je leto star. Iz tega morejo le veliki nasledki vzrasti, kakor so v zgorajšnjih stavkih omejeni in še večji, ki se zdaj ne dajo predračunati. Znamenito je, da se turkofilski Nemci uže srde na Avstrijo, da diplomatično pomaga zdaj uže bolj Rusiji, nego anglikim intrigantom.

Če prodre Avstrija v zvezi z Rusijo še nižje pod Sarajevo in preko Novega Pazara — zgodilo se bode v slavjanskem smislu, torej nam na korist, tedaj avstrijski Slovani ne bi ničesa zoper to imeli. Ako pa bi Avstrija hotela kaj tacega delati proti Rusiji, potem ne bi bilo v njeno korist

Narodni brezznačajniki mej učitelji.

Iz postonjskega okraja 19. dec. [Izv. dop.]

Mnogo se je uže pisalo o slovenskih (?) učiteljih sploh in o naših notranjskih posebj. Ako tudi jaz denes katero o učiteljih rečem,

Listek.

O začetku tragedije in o njenih veleumih Aischylu, Sophoklu in Evripidu.

(Sp. V. Precétinski.)

Dramatične umetnosti starih Grkov gre iskati početek v Dionysovem bogočastju, kjer se je omenjenemu bogu ob času njegovih praznikov peval slavospev, tako imenovani „dithyrambos“. Thespis je opazil, ka je včasih eden izmed pevcev, pevajočih slavospeve, vstopil na mizo in se tako nekako pogovarjal s korom. Ta prikazen bila je uzrok, da se je Thespis odslej v svojih gledališnih igrah posluževal enega igralca, ki je mej pevanjem korovim pripovedoval kake mitične dogodke, ter dosegel s tem to, da se je predstava delila v več delov, in postala tako mnogo živahnija. Ta napredek je Solon jako vznemiril, ker je on vedno zametaval igre, v katerih se stare pravljice družijo z novo izmišljenimi. „Če častimo laž uže v gledališnih igrah, bomo jo

kmalu tudi v najsvetejših in skrivnejših opravkih imeli,“ tako je dejal Solon Thespidu. Misil je, da si zabijajo tako Atenčani „žrebelj v peto“. Nij dolgo trajalo in res so si Thespidove igre pridobile občno priznanje ne samo v mestu temveč tudi po deželi. Strah Solonov pa vendar nij opravičen v tem oziru, da bi laž začela s tem podkapatiti tudi najsvetejše opravke.

Pesniki, pečajoči se doslej samo s prostimi satirami in dithyrambi, poprijeli so se vsi Thespidovega pesnikovanja in odslej moremo opazovati početek tragedije in komedije, žaloigre in šaloigre. Posebno pa so kultivirali početkoma tragedijo. Phryaichos, Thespidov učenec posluževal se je skoraj sploh verzov, ki so se mu zdeli tragediji najprimernejši, in tako je bila še žaloigra v prvem razvitku, ko se je istega predmeta poprijel Aischylos (525—456), ki se po vsej pravici sme nazivati „očetom tragedije“.

Aischylos bil je mož izvrstnega pa krepkega značaja. V bitkah pri Marathonu, Salamidi in Platajah, kjer se je obilo Atencev hrabro borilo, boril se je i on. Uže od mla-

di let pečal se je s pesniki, ki so prepevali slavo starih grških junakov. Domišljija njegova navzela se je prizorov iz stare zgodovine. — Ker pa nas dogodki, koje sami vidimo, mnogo bolj omeščajo, kakor če nam kdo o njih pripoveduje, porabil je Aischylos vse okoliščine gledališnih predstav, da nam je čas in kraj dotičnega prizora prav živo pred očiti zamogel.

V njegovih prvih igrah nahajamo uže dva igralca, v kasnejih pa po izgledu Sophoklovem tri. Sedaj je bil jeden igralec junak, ki se mu je kot glavnej osobi vse igre največja pozornost dajala. Po tem takem je kor odslej vedno bolj svojo veljavo izgubival in Aischylos mu jo je po vsej pravici če dalje bolj kratil. Očita se mu, da je neme osebe predstavljal. Niobe stoji zakritega obličja po smrti svojih otrok še dolgo na odru mirno in tiho in ne spregovori niti ene besede. Bi pa li dosegel pesnik isti grozen vpliv, ako bi dal Niobi in drugim osobam v enakih položajih prav močno jokati in tožiti?

O Aischylu velja, kar on sam o junaku Hippomedontu pravi: „Pred njim koraka strah,

ne storim tega toliko zaradi tega, da bi kaj novega povedal, kolikor zato, ker mislim, da nij odveč, ako se narod zopet in zopet opozoruje, kakšni možje so učitelji, katere plačuje in katerim svoje otroke izročuje, da bi jih ti podučevali, ter sadili v mlada mehka srca klice poštenja, značajnosti in domovinske ljubezni. —

Dobro se spominjam, kako neradi so učitelji opravljali cerkveniška opravila, in kako so začeli otrsati se duhovniškega jerobstva in nadzorstva. Mi spoznavši, da učitelj najlažje svoje imenitne dolžnosti vrši, ako je neodvisen in samostalen, ako mu se nij treba ozirati ne na desno ne na levo, — šli smo jim povsod na roke, svetovali in pomagali smo jim kjer smo mogli. Nekaj pa smo bili prezrli in to je vprašanje: so-li naši učitelji zreli za svobodo? so-li oni možje svobode vredni? Na to vprašanje so naši učitelji tekoma zadnjih let odgovorili nedvomno, določno. Njih odgovor se glasi po prilici: Večina nas svobode prenašati ne more, nij zrela za njo; mi hočemo imeti jeroba, ali ta jerob naj ne bo narodni duhovnik niti narodna omika sploh, ta jerob naj nam bode nemčurstvo in rene gatstvo. Jaz bi ta odgovor še bolj razložao in jasno napisal, ali vem, da bi potem g. urednik svinčnik v roko vzel, ter ga izbrisal iz spoštovanja do — g. državnega pravdnika.

Da bi večjo odvisnost dosegli, prosili so lani po svojih zastopnikih v deželnej učiteljske skupščini vlado, naj jih zroči deželnemu šolskemu svetu v strahovanje. Da bi se otrsli narodnega prahu, in se vredne pokazali nemčurskega varstva, začeli so vstvarjati „zweigvereine“ ljubljanskega nemškutarskega „le hrervereina“. Tak „zweigverein“ so ustanovili o novem letu učitelji postonjskega okraja. Uže pred novim letom bilo je v ta „zweigverein“ zapisanih 25 učiteljev, torej velika večina vseh. Ali se je pozneje še kak tiček na nastavljen limanice vjel ali ne, ne vem, vsakako pa smejo Thuma in tovariši z rezultatom zadovoljni biti. Dokazali so, da se je, če tudi je na Notranjskem vse drugo izgubljeno za nemškutarsko kulturo, večina učiteljstva v nasprotje postavila proti narodu, mej katerim živi. Učitelje, kateri bi imeli na-

rod buditi k omiki, k ljubezni svojega jezika in svoje domovine, bode moral ta narod sam podučevati o spodobnosti in nespo dobnosti, o domovinske ljubezni in značajnosti. Mesto da bi se narod učil od učitelja, treba je učitelju priporočati, naj se uči od naroda. —

Društveniki „zweigvereina“ imajo plačati 3 gold. na leto. Kaj v dobivaio za to? Nič več in nič manj, kot „Laibacher Schulzeitung“. To je vse? — vprašate. Mar to nij dosti? Kaj je treba več slovenskemu učitelju? Naj slavnejši učenjaki, največji pedagogi in goreči patriotje jo spisujejo, to „Laibacher schulzeitung“, zato je vse maslo, kar ona prinese. Srečni učitelji, ki jo bodo v dobivali za 3 glđ. Nadomestovala jim bode vse druge časopise in najboljšo knjižnico. Iz nje se bo učil slovenski učitelj čiste pravilne slovenščine, — pardon! tega ne, zmotil sem se, „Schulzeitung“ je nemška, ali naučil se bo iz nje — in to je še več vredno, — da slovenščine treba nij. Iz nje se bo naučil, kako se slovenski otroci najlažje vadijo misliti in svoje misli izrekovati. Predno bo stopil v učilnico, prebral bo par njenih vrstic, potem bo navdušeno govoril mladim poslušalcem o naši domovini, našteval izglede domoljubja, v nemal jih k posnemanju. Kadar svoje misli ne bo hitro naiti mogel pravega izraza, pomagala mu bo ona. Kadar bo izdelaval pedagogično didaktično vprašanje, ne bo mu treba več stikati po časnikih in knjigah — slovanskih in nemških, — vzel bo „Schulzeitung“ v roke, in delo bo kmalu končano i. t. d. Kdo bi mogel naštetiti vse prednosti in koristi tega lista! Kar je pravemu Turku koran, to bo našemu slovenskemu učitelju nemška „Schulzeitung“.

Škoda pri tem je le, da ta „zweigverein“ ne bo dolgo živel, in da ta izvrstna „schulzeitung“ ne bo dolgo romala po Notranjskem. Ustanovniki „zweigvereina“ zamudili so pravi čas, — prepozno se je „zweigverein“ rodil. Ne bo dolgo, in učitelji, ki pazljivo gledajo na nemškutarske migljaje, in si v čast štejejo, da jih Thuma v nemško društvo vabi, ne bodo hoteli o Thumi in še o kom nič vedeti. Popustili bodo „zweigverein“, in hoteli biti zopet — narodni. Kaj pa poreče narod opa-

zovaje te čudne metamorfoze? Nečem izreči svoje misli o tem, to pa smem trditi, da narod učiteljev, kateri denes mej saboj slovensko društvo snujejo. jutri pa popustivši svoje delo k protinaroduemu društvu pristopajo, — kateri neizbrisljivi znak neznačajnosti na čelu nosijo, ne more spoštovati. Zahtevajte od naroda, kar hočete, le tega ne, da naj spoštuje veterinjake; ako bi narod to storil, pokazal bi s tem, da je sam spriden. Koliko pa učitelj velja, kateri spoštovanja ne vživa, temuč na katerega narod s prstom kaže, kot na breznačajnega odpadnika, o tem imamo uže nekaj izgle dov.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 21. januarja.

Nemški **ustanovenci** državnega zbora so zdaj bolj nejedini mej soboj, nego kdaj poprej. Predvčeraniem so imeli načelniki posameznih frakcij in klubov shod, da bi se kako zjediniili zaradi glasovanja o berlinskem dogovoru, ali niso prišli do nobednega vspeha, do nobedne cele zločnosti.

Včeraj se je **ogerski** državni zbor zopet sešel. Minister Tisza je bil prej te dni na Dunaji in je menda dobil ukaze in naloge glede zastopanja vladnega stališča.

V prvi seji **ogerske** zbornice 20. januarja je Apponyi interpeliral, da li je objavljeni projekt organizacije Bosne in Hercegovine avtentičen ali ne, in ali misli vlada ono upravo brez ozira na postavo daistvo potrditi in uvajati. — Simonyi je interpeliral o orijentalnej kugi. Tisza je na to odgovoril, da bode vlada vse storila, da se to zlo od deželnih mej odvrne. Trgovski minister je predložil italijansko trgovsko pogodbo.

Vnanje države.

Mej porto in **Grecijo** so se zopet (no, kolikokrat je bil ta zopet uže poročan?) začele obravnave zaradi preuredbe mej, po smislu berlinskega dogovora.

Iz **Cariorada** javljajo, da veliki vezir teria, da se 20 000 vojakov odpusti, a iz teh 8000 odbere za žandarmerijo v Anatolijo.

Na **Francoskem** je v javnem mnenju zadnje dneve jako vrolo. Republikanci niso nič kaj zadovoljni s krotkim programom ministra Dufaurea, ker jim je premehak nasproti republikanskim protivnikom v raznih uradih. Republikanski poslanci so bili sklenli, da krotkega Dufaurovega mi-

z glavo do neba“. Vseskozi nas zna navdati blagodejnim, pri tragediji tako potrebnim strahom. Junaki njegovi umrjo raje, kakor da bi izvršili kako sramotno dejanje. Pri vsem tem pa je vendar dobro razumel, koliko se sme zahtevati od gledalcev in koliko od igralcev. V njegovih igrah se ne vidi nikdar krv na odru, prizori njegovi naj so grozni, nikakor pa ne ostudni. Le redkokedaj nas pri mora k otožnosti, morebiti, ker je to značaju njegovemu nasproti, ali pa — in to je verjetnejše — ker ne bi rad gledalcev omehkužil. Nikdar ne govori o sladkosti in moči ljubavi, v vseh izrazih te strasti izpoznavajo on le slabost ali pa zločinstvo.

Aischylos še ne ve, kako se je treba nemogočnosti izogibati, kako in zakaj da treba posamezne dele dramatične igre bolj ali manj vezati. Dostikrat pripoveda nam samo dogodke in važnost ima tedaj ali živahen dialog ali ostri in prilični izrazi ali vnanje, igro spremeljajoče okoliščine in naredbe. Dozdeva se, da mu je enota dejanja in časa bitneje bila od enote kraja. Kor pri Aischylu ne poje več samo svetih pesnij ali slavospevov, on je po glaviten del celote: on pomaga nesrečnim,

svetuje kraljem in preti tiranom. Junake od bira si Aischylos iz staro-junaškega veka, ter je tako visoko slavi kakor Homer. Rad nam predstavlja krepke značaje, ki ne poznajo strahu, ki se boré za domovino in vedno hrepene po slavi in boji, sploh može, kaci on treba za brambo dežele, ker on piše ob času perzijskega boja. Ker Aischylos vedno bolj strah kakor pa usmiljenje in milosrčje v nas preuzročiti hoče, mu torej nikedar nij na tem ležeče, mirne značaje nam predstavljati, temveč ravno nasprotne značaje še ostreje riše, pa poleg tega vendar le doseže glediščni vpljiv. Klytaimnestra pripoveda, lastnega moža v morivša, svoje delo z vso predrznostjo hudodelnikovo. To dejanje bilo bi nam več kakor grozovitno in ostudno, ako bi se jej ne zdelo pravično in opravičeno je pri nas, ker je moral po starih načelih slediti, koja za krv terjajo zopet krv.

Vedno je Aischylos premišljeval, kako da ljudje prenašajo zlo, ter živé v nesreči, in kako da se bogovi nad človekom maščujejo, ter da ga neka sila vedno zasleduje, bodi si, da je zaslužil kaznen, ali da v sreči živi, in ta uk starih grških modrijanov vije

se skoraj vseskozi kroz njegove spise. Povsod nas opominja, da se moramo osodi podvreči, in da ne smemo žaliti bogov.

Ob Aischylovem času rabila sta se v junaskih pesnih samo le epopeja in ditirambi, tudi on ju je sprejel, ker sta se prav lepo strinjala z njegovim mišljenjem in čutenjem. V svojem govoru rabi Aischylos rad obilo priličnih prilgov in primer, tako da nam podobe kakor najbolj mogoče živo pred oči postavlja. O možu popolne čednosti pravi on: „On nabira modre in jake sklepe, ki iz globocih brazd njegove duše rastó.“ Da bi svoj prosti narod opozoril na to, da mora na so-državljana, ki je po duševnih in gmotnih zmožnostih za njega nevaren, paziti, izražuje se tako-le: „Varujte se, da ne gojite mladega leva, da mu ne prizanašate, dokler je še boječ, da mu ne nasprotujete, ko več strahu ne pozna.“ Zraven tega pa se vendar le v Aischylovih igrah nahaja tudi neka nerazumljivost, ki izvira nekaj iz kratkosti izraževanja, nekaj pa iz novih besed, koje si je Aischylos sam koval, da bi s tem bolje okinčal svoj govor. On neče, ka bi njegovi junaki govorili, kakor vsakdanje ljudstvo, temveč vzvišen mora

ministerskega programa ne sprejmo. Vsled tega bi bilo moralo torej priti do ministerske krize ali pa do konflikta mej zbornico in senatom, ki bode najbrž to ministerstvo vsakako branil. Ovisno je bilo od tega, kako je Dufaure svoj pisani program v ustnem včeraj govorjenem govoru v zbornici razvil in dopolnil. — O tem imamo dozdej samo še to le kratko telegrafično poročilo: V zborničnej seji 20. jan. je Dufaure navajal, da je tudi on pri ustanovitvi republike sodeloval, in je obljubil, da bode bolj oster nasproti uradnikom, da pa jih ne more odpustiti, ker neče poza biti služeb, ki so jih delali. Radikalci so ministerstvo prijemali in nasvetovali čist dnevni red. Ferry je predlagal motiviran dnevni red, katerega je tudi vlada odobrila, in je bil potem sprejet z 223 proti 121 glasi. — Torej je menda kriza rešena v smislu ministerskem.

Angleške opozicije modri vodja Gladstone je pisal te dni čestilcem v južno Avstralijo, ki so mu adresu poslali, in rekel, da je on s svojimi pristaši liberalno-angleške stranke obvaroval Anglijo pred vojsko z Rusijo, pred tako „vojsko, ki bi bila sramota in poguba naša“ pravi on.

Nemška „Nordd. Allg. Ztg.“ poroča, da je knez Bismarck poslal tajnega vladnega svetovalca Finkelburga na Dunaj, da se pogovori z avstrijsko vlado, kako naj sanitatne gospodske vse storé, da se zabrani uvoz kuge iz Rusije.

Iz **Rima** se poroča: Sodišče v Neapolju je določilo, da bode pravda zoper kraljenapastnika Passanante 30 dnij trajala, mej tem se bode preiskalo, je li toženec na duhu zdrav.

Domače stvari.

— (Občni zbor „Sokola“) 19. januarja t. l. je bil v društveni telovadnici dobro obiskan. Ob 11. uri se je zborovanje pričelo z nagovorom staroste g. Franca Drenika, ki je blizu tako-le govoril: „Bratje „Sokol“! Minolo leto je bilo petnajsto, odkar obstoji društvo „Sokol“. Pač uže leta 1862. so bila pravila c. kr. vladi predložena, ali še le čez leto in dan, meseca septembra leta 1863, bila so potrjena. V 15. letih je društvo marsikaj veselega, a tudi mnogo tužnega doživelo. Nij minolo leto brez žrtve, in tudi prošlo leto nam je nemila smrt vzela 6 tovarišev. Imenik društvenikov premenil se je v teku 15 let močno, le malo „Sokolov“ je še od tako zvane stare garde — to je onih, ki so od početka zvesti ostali društvu. Komur je

zgodovina „Sokola“ tako živo v spominu, kakor meni, ta čuti premembo časa. — Navdušeno in združeno delo na korist „Sokola“ je bilo, a nij ga več. Le malo „Sokolov“ je navdihnenih še duha „južnega Sokola“. Če so bile socijalne in politične razmere temu deloma tudi res krive in so še krive, vendar po vsem one kot ščit lastnim slabostim staviti nij opravičeno. „Sokolu“ pristoji izpoznati slabosti svoje in otrestiti jih. Ravno zdaj bi bilo ob pravem času društveno življenje v novo vzbuditi, ko se po zatrti moči Turka v Evropi slovanska ideja krepke glasi, in osvobojenje vzhodnih Slovanov sploh, posebnje slovanske Bosne in Hercegovine za nas posebno ugodno upliva na vse kroge in slovanska društva. A zložnega dela, ljubezni do telovadbe, požrtvovanja — izpoznanja namena „Sokolovega“ je treba. — Kar se dalje „Sokola“ tiče z ozirom na pretečeno leto, poročal bode obširneje tajnik g. Armič, isto tako bode stan premoženja razložil blagajnik g. Fr. Ravnikar. Meni je le še žalostna naloga spominjati se v zadnjem letu umrlih bratov. Ti so: Peter Črne, Josip Debevec, Grmek, Vertačič, Šumenjak in Tanko. Bodi jim bratoljuben spomin! — Prijetno dolžnost imam: hvalo izreči tovarišem „Sokolom“ gg. Mulačku, Ginterju in Kališniku, kateri od spomladi lanskega leta brezplačno, skrbno in dobro nadomestujejo telovadnega učitelja (Živili!) Tudi moram hvalo izreči g. pevcem moškega zbora čitalnice, ki so pri sokolskih veseljah in nastopih sodelovali. (Živili!) — Po daljših poročilih gg. tajnika in blagajnika preide se na 4 točko programa „volitev od bora“. Starosta g. Fr. Drenik k tej točki izreka, da ne more v prihodnji odbor stopiti, zahvali se za čast, katera mu je bila izročena biti načelnik društvu do sedaj, in prosi, da se volilci pri volitvi na njega ne ozirajo, ter posebno priporoča, naj se v odbor volijo prave moči, to je taki „Sokol“, kateri imajo zanimanje za društvo, resno dobro voljo kaj storiti na korist društva in zmožnost, delati na blagor društva. Mej tem, ko so gg. Hlavka, Rebolj in Zupan oddali 86 volilnih listov skrutinirali, sprejel se je predlog Mulačkov, da si omisli „Sokol“ pasove in znamenja za odbornike in predsokole. Dr. Karel Bleiweis

nasvetuje, da se zaradi maškerade takoj priprave pričnejo in v ta namen odbor „Sokola“ razširjen zboruje kakor prošla leta, ter da naj posebno Sokoli telovadci mej saboj priredijo si grupe i. t. d. Temu je občni zbor s priznanjem pritrdil. Omenil je še starosta gospod Franjo Drenik pičlo udeležbo „Sokolov“ pri javnih nastopih, ter svoje mnenje izrekel, da utegne „rudeča srajca“ glavni vzrok biti, da se starejši „Sokol“ ogibajo obleči jo, in da bi najbrže uže zdaj na času bilo — vsaj za razmere „Sokola“ v Ljubljani — rudečo srajco opustiti, ter za društveno znamenje jedino le pero smatrati. Mnenje mej „Sokoli“ o tej zadevi je razno. Prej ali pozneje se utegne to vprašanje na škodo preveč upijoče rudeče srajce rešiti. — Ob 1/2 1 uri naznanijo skrutinatorji izid volitve. Voljeni so gg.: za starosta France Drenik, za podstarosta Jan. Drag. Juvančič, za odbornike: Armič, Ginter, Kališnik, France Ravnikar, Hribar, Mulaček in Hugo Turk. Ker je bil g. F. Drenik zopet voljen za starosta, akoravno je pred volitvijo odločno izrekel, da ne prevzame nobenega mandata, in je vsled tega sklepa naznanil novemu odboru, da volitve ne sprejme, treba bode v kratkem novega izrednega občnega zbora za volitev staroste.

— (Popihal jo je) iz pisarne tukajšnjega notarija g. R. pisar M., izneverivši svojemu gospodarju 400 gold. Preko tridesetletni mož je ostavil siromaštvu ženo in tri otroke, a sam je šel menda na Turško. Srečen pot!

— (Umrli) je v ponedeljek zvečer tukaj na dunajske cesti št. 16 po vsem mestu znan oštir „pišof Francelj“. Pokojnik je bil svoje dni strežaj pri znanem ljubljanskem vladiki A. Wolfu, od tod si je mej ljudmi pridobil oni izpačeni naziv.

— (Za župana) v občini Dvoru je voljen poštar v Gaji, g. Ignacij Repše.

— (Češka oba glavna lista) „Pokrok“ in „Narodni listy“, sta na češki jezik preložila in prinašata v nedeljskih brojih naš članek iz „Slovenskega Naroda“ št. 13. o spravi s Čehi in našem slovenskem stališči.

— (Zajca ujela) sta dva moža sredi Ljubljane o polu noči. Ko prideta iz krčme ga zagledata po ulici sprehajajočega se; mi-

biti njihov govor. Sploh je njegov govor lep in vzvišen, le včasih prenapet in zopern. Poleg vsega tega pa mu vendar dohaja, da ga štejemo mej najprve pesnike Grške.

Ne zadosti, da mu je uže njegov vzvišen govor pridobil vse gledalce, tudi vsa vnanja priprava morala je na to sodelovati. Aischylos je povečal svoje junake s škornji (kothurni), ki so imeli zelo debele podplate, na lici pa so imeli naobraznice ali krinke, oblačila pa so jim bila dolga do pet, ter so imela široke gube. Sploh so imele vse osebe svojej zadači primerna oblačila.

Izprva so imeli Atenčani lesen igralski oder. Pa ravno leta 500 pr. Kr., ko je prvič mladi Aischylos se javno pokazal s svojimi dušnimi izdelki, se je leseni gledališki oder podri in tedaj so Atenčani sklenili velikansko gledališče si sezidati. Tako se je namerilo, da so veleumi tragične umetnosti, Aischylos, Sophokles in Euripides svoje drame ne več v lesenem, temveč v obširnejšem sezidanem gledališču predstavljati mogli. Gledalci so se čudili prevari, s kojo so vsi ti novi predmeti na nje vplivali.

Aischylos je igralce vseskozi skoraj sam učil, včasih tudi sam igral, včasih pa mu je v tem poslu pomagal neki spreten korovodja Telestes.

Po krivem so ga zatožili, ka je prè v neke igri eleuzinske misterije objavil, in komaj se je obvaroval pred fanatičnim ljudstvom. Ko pa so njegovemu tekmeču Sophoklu prednost pred njegovimi igrami priznali, rekel je: „Bodočnosti je naloga dana, da moja dela zopet dosežejo svoje mesto“, in za tem je zapustil razžaljen svojo domovino, ter se podal v Sicilijo, kjer ga je kralj Hieron radostno sprejel. Tam je ne dolgo potem zamrl, 70 let star, in grob mu kinča sledeč napis, kojega je sam naredil: „Tukaj počiva Aischylos, Euphorijonov sin, rojen v Atiki, umrl pa v blagoslovljenej deželi Geli. Perzijanci in pa lesovje pri Marathonu bodo vedno o njegovej hrabrosti pričali.“

Atenčani so sklenili, čestiti svojega pesnika in večkrat so pesniki potovali tja, da so na njegovem grobu darovali.

Tragična umetnost je odslej jako hitro napredovala. Aischylovi sodobniki bili so

Chairilus, Pratinas, Phrynichos, katere je vse prekosil, in pa Sophokles.

Sophokles rodil se je od dobrih staršev v 4. letu 70. olimpijade, t. j. leta 497, okolo 27 let po Aischylovem in 17 let pred Euripidovim rojstvom. Po boji pri Salamidi je Sophokles plesal z mladeniči na trofejah, Aischylos pa se je v tem boji boril in ravno ta dan rodil se je na istem otoku Euripides. Sophokles je potem dobival večkrat važne posle v mirnih in bojnih časih.

V 80. letu svoje starosti bil je tožen po svojem sinu, da ne more več dostojno gospodariti. Ko so se pa sodniki zbrali, jim je samo svojega ravno dodelanega Oidipa prečital in vsi navzočni so jednoglasno njemu pravdali ter ga slavno domov spremili. Umrli je 91 let star. —

Blago njegovo srce pridobilo mu je obilo prijateljev, koje je vse življenje imel. Od vseh krajev so si kralji prizadevali dobiti slavnega Sophokla na svoj dvor, a brezuspešno. Ko je Aischylos umrl, žaloval je i on, ter nij dopustil, da bi se v njegovej takratnej igri igralci z venci kintali. (Konec prih.)

slita, da je velik maček; zajec se stisne v kot; prvega, ki ga prime, je dobro ugriznil, da ga je moral spustiti; drugi tovariš pa je zgrabil nenavadnega ponočnjaka za vrat, da mu nij mogel več uiti. Zajec je bil velik, da sta ga jedla tri dni, poroča „Slov.“

— (Nesreča.) V Krakovem je — kakor je „Slov.“ izvedel, — nek 14 leten deček hudo obstrelil svojo 9letno sestrico, ko se je s puško igral, ki je bila po nesreči nabasana. Ljudje so vendar zanikerni, da takih stvari, kakor je nabasana puška, ne skrivajo pred otroci.

— (Rop.) Piše se nam z Brda 10. jan.: V nedeljo večer okolo 10. ure jo ulomil tolovaj v farovž v Ihanu, ter zahteval od župnika denarja in ga smrtno ranil. Danes se je podala preiskalna sodnija tja.

— (O naših rojcih slovenskih vojaci v Bosni) poroča dalmatinski narodni list sledeče lepe reči iz Duvna: Posle odlazka kapetana Kalčika u Livno, koji je stao u kući našeg vrednog župnika Petra O. Kordića sa svoja tri niža činovnika, došao je amo kapetan Toma Zemliner i stao u istoj kući. Njegovi vojnici, sve braća naša Kranjci mnoge stvari namjestiše u siromašnoj crkvi Županjskoj. Jedni su načnili oltar drveni; jedni popločali pola crkve, pa metnuli ploču s pismom: 1878 In memoriam adventus exercitus Austriae. 17. Inf. Reg. 7 Compag. Zemliner, Milauc — Noć — Dr. Županec — Sc. Poljanec. — A Josip Šmuc namjestio dva jastuka liepa sa zlatati križim. Neki vojnici su u svetkovine odgovarali misu; jedni su u kuru pevali pod upravom Josipa Milauca c. kr. poručnika, kao učitelja glasbe. — A sve ovo velikom zadovoljnosti svega puka i veseljem. Gori rečene stvari, učinjene od vojnika, sve su učinjene bez plaće, te na njihovi dobročinstvima sva župa sa župnikom ostaje njim zahvalna.

— (O našem šolskem nadzorniku g. Šolarji), ki je bil te dni iz Ljubljane v Dalmacijo prestavljen, piše zaderski „Narodni list“ v uvodnem članku tako: „Mi se veselimo, i tim više se veselimo, što je novim nadzornikom srednjim učionam Dalmacije već imenovan naše gore list, velečastni Ivan Šolar, brat Slovenac, dosadašnji nadzornik u bijeloj Ljubljani. Najbolji glas prati gospodina Šolara u ove srodne mu krajeve. Slovenac vieran svomu narodu, ljubi i piše materinski jezik, te u književnosti slovenskoj njegovo ime neće proći bez spomena. U jezikoslovnoj struci pravi vještak, po sudu istih učitelja slovenskih, nije mu bilo takmaca u njegovom nadzorništvu. Značajan rodoljub, njemškutarom nije dakako po volji; ali ga narod štuje i ljubi, te njegovi zastupnici, kad se nedavno pročulo, da bi mogao bit odaljen iz Ljubljane, očito kazače ministru Strömayeru u Beču, da bi to bila prava nesreća za Sloveniju. Strog vršitelj svoje dužnosti, točan, ljubezan, Ivan Šolar pojmi veliko zvanje nadzornikovo, i broji jednog po jednog sve učitelje slovenske u mile svoje prijatelje. Rodjen u najdivnijem kraju Slovenije, u Kropi na Gorenjskom, bistar um Šolarov zrcali se u njegovoj otvoritoj duši, u besjedi jasnoj, u ugodnom kretanju visokog stasa, kojeg mu ni malo nesavinuše već siede kose, uz 55 godina na ledjam. Tko piše ove brazde, imao je nedavno sretnu prigodu razgovarati se sa gospodinom Šolarom u Ljub-

ljani, te upoznati časom otvoritu i simpatičnu njegovu čud. Mi smo podpuno uvjereni, da i gospodin Šolar, i koji mu drago pošten čovjek na nadzoru učiona u Dalmaciji, ne može nesavjetovati vladi da odmah ponarodi sve srednje zavode, želeli pravog napredka u nauči, želeli svoju i narodnu korist. Hrvata baruna Gavrilu Rodića i Slovenca popa Ivana Šolara čeka danas velika i plemenita zadaća u Dalmaciji. Nikad bolje prigode Hrvatima i Slovincima, da nam dokažu činom da nas veže prava bratska ljubav, da smo jedan i isti narod, da žive hrvatsko-slovenska uzajamnost. Uz revno i pošteno vršenje narodnog prava, ta dva brata rodjena, te dvie grane jednog stabla mogu splesti liepi vienac sestrici Dalmaciji, na neumrlu slavu svoju, i na veliku korist Austrije: ponaroditi njezine srednje učione. To Bog i naša pravica hoće, to narod vapije, tomu se mi živo nadamo!“

Razne vesti.

* (Eksplozija z dinamitom.) Iz Ratibora se poroča 14. januarja: V kamenolomu poleg Bieskava se je petek dopoldne pripetila strahovita nesreča vsled eksplozije dinamičnih patronov, in je več osob našlo nesrečno smrt. Ker je jelo naenkrat snežiti, morali so kamenoseki svoje delo popustiti, ter so šli vedrit v blizo stoječo hišo čuvaja. Delavci, čuvaj in njegovi otroci stali so okolo peči, mej tem, ko je gospodinja v peči kosilo pripravljala. Zdaj naenkrat se čuje strašen grom, ob jednem razleti se peč v tisoč koscev, in deloma tudi hiša. Živi in mrtvi ljudje vrženi so bili vsi navskriž, kdor pa je ostal še zdravih udov, obstal je kakor v tla zaraščen, ne vedoč, kaj da se je zgodilo. Mej tem prišli so ljudje iz bližnje vasi na pomoč, da so ranjenike izpod razvalin izvlekli. Potem poiskali so mrtve in njih okolo raztresene ude. Ubitih je bilo 6 osob; deset jih je deloma lahko, deloma teško ranjenih, izmed katerih bodo trije ali štirje vsled dobljenih ran umrli. Jednemu sinu paznika jame odtrgana je bila glava in roki, in trebuh mu je bil razkosan; soproga paznikova je pa tako razmesarjena, da se je nij moglo izpoznati. Ta strašna nesreča zgodila se je iz tega, da je nekdo dejal zmružene dinamične patrone na peč sušiti, ki so se pa vneli in razleteli. Kdo je bil tolikanj nepreviden, ne ve se, a govori se, da je dejal di namit na peč sam paznik.

Umrli v Ljubljani.

16. januarja: Janez Stopar, dete fabriškega delavca, 3 tedne, v kravjeh dolini št. 22, vsled božjasti.
17. januarja: Jožefa Verlek, usmiljena sestra, 31 let, v hiralnici, vsled pljučne tuberkuloze. Franc Pirc, 4½ l., v kravjeh dolini št. 2, vsled tuberkuloze.
19. januarja: Janez Rupert, sin delavca v fabriki za tabak, 10½ leta, na sv. Petra nasipu št. 65, difteritis. Marija Kožlakar, v ubožnej hiši, 75 let, na karlovske cesti št. 7, vsled oslabiljenja. V mestnej bolnici.
2. januarja: Janez Poglaj, čuvaj magacinski na južnej železnici, 63 let; Anton Strel, brusar, 22 let, vsled pljučne tuberkuloze.
3. januarja: Jakop Matičič, gostar, 73 let, vsled pljučne tuberkuloze; Marija Mězner gostarica, 74 let.
4. januarja: Franc Grkman, delavec, 21 let, vsled pljučne tuberkuloze; Johana Markovič, dekla, 29 let, vsled vročnice.
5. januarja: Barbara Hrastnik, soproga črevljarja, 60 let, vsled oslabiljenja.
6. januarja: Ludovik Sesar, dete posla, 5 mes., vsled vnetice dušnika.
9. januarja: Jera Muzec, žena, delavca 42 let, vsled pljučne tuberkuloze.
10. januarja: Helena Končan, dete delavca, 6 let, vsled hripavice; Marija Dolinar, gostarica, 50 let, vsled mrtvice v udih. V c. kr. vojaške bolnici.
1. januarja: Juraj Diako, pešec 41. p. polka, vsled pljučne tuberkuloze.
2. januarja: Martin Strupi, pešec 17. p. polka, vsled vodenice v trebuhu.
3. januarja: Jakop Velkovrh, rekrut 17. p. polka, vsled vročnice v trebuhu.

Tužci.

21. januarja:
Pri Slonu: Polak, Herzer iz Dunaja. — Wankonik iz Litije. — Humr iz Dunaja.

Pri Mallču: Hartir, Wavrinsky iz Dunaja.
Pri bavorskem dvoru: Gati iz Erceg Novi. — Stabl iz Kranja.

Dunajska borza 21. januarja.

(izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	61	gld.	85	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	63	"	25	"
Zlata renta . . .	74	"	05	"
1860 drž. posojilo . . .	113	"	90	"
Akcije narodne banke . . .	788	"	—	"
Kreditne akcije . . .	221	"	25	"
London . . .	116	"	75	"
Napol. . .	9	"	33	"
C. kr. cekini . . .	5	"	55	"
Srebro . . .	100	"	—	"
Državne marke . . .	57	"	65	"

V najem

se dá vrt za razno zelenjad in razveseljevanje z veliko rastlinarnico (Glashaus), in gnojnik (Mistbeet), na rimske cesti št. 19.

Isto tam oddá se takoj ali od sv. Mihelija

stanovanje,

obstoječe iz treh sob z vsem potrebnim.

Poižve se v „Narodnej tiskarni“. (22—1)

Dr. Franc Papež,

advokat v Ljubljani, (20—1)

(poprej koncipijent pri dr. Moše-tu)

ima svojo pisarno v križevniških ulicah h. št. 4, v I. nadstropji.

Pravi in daleč sloveči in priljubljeni

polhovgradski brinjevec

razpošilja podpisani uže 13 let v polno zadovoljnost čestitih p. n. naročnikov. Za blagovoljna pripošiljavanja znatnih naročil prosi se še na dalje, in vsakemu zagotovlja, da bo dobil zajamčeno pravo blago.

Sč štovanjem se priporoča

J. N. Rant,

(23—1) v Polhovem gradu pri Ljubljani.

Slovenske knjige.

V „narodnej tiskarni“ se dobé, in morejo tudi po poštne povzetji naročiti najnovejše slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slovenski roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte-a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.
4. „Na Žerinjah“, izviren roman. Spisal Janko Kršnik. Cena 60 kr.
5. „Župnik Wakefieldski“. Spisal Oliver Goldsmith. Iz angleščine poslovenil Janez Jesenko. Cena 1 gld.
6. „Mej dvema stoloma“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 50 kr.
7. „Cvet in Sad“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 80 kr.

Marke Wir empfehlen geschützt.
als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel

Wagendecken (Plachen), Bettelager, Zellstoffe

der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne

in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

„Solide Firmen als Vertreter erwünscht.“

(135—151)